Ελεύθερη Μετακίνηση στην Πόλη πέρα από το Χρήμα και την Αγορά

Πέτρος Τζιέρης

Κάθε άλλο παρά μικρή ήταν η αναταραχή που προκάλεσε το σχέδιο ΟΑΣΑ και κυβέρνησης για την εφαρμογή του ηλεκτρονικού εισιτηρίου στα μέσα μαζικής μεταφοράς και την εγκατάσταση ειδικών μπαρών στους επιμέρους σταθμούς.

Ο υπερβολικά μεγάλος αριθμός προσωπικών δεδομένων που καλείται να αποκαλύψει ο κάθε πολίτης για να αποκτήσει το ηλεκτρονικό εισιτήριο (ημερομηνία, ώρα, Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης-ΑΜΚΑ, ονοματεπώνυμο, διεύθυνση κατοικίας, ημερομηνία γέννησης, φωτογραφία σε ηλεκτρονική μορφή, αριθμός τηλεφώνου, αριθμός κινητού τηλεφώνου, αριθμός fax, ταχυδρομική διεύθυνση, ηλεκτρονική διεύθυνση κ.ά.) οδήγησε αρχικώς την αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων να βάλει προσωρινό φρένο στην εφαρμογή του, αφού πρώτα γίνουν ορισμένες τροποποιήσεις.

Εκτός από την προαναφερθείσα αρχή, ένα αξιοσημείωτο κομμάτι της κοινωνίας την πρώτη περίοδο των εξαγγελιών έδειξε έμπρακτα την αντίθεσή του σε αυτές, κάνοντας σαμποτάζ σε ακυρωτικά μηχανήματα και τις εγκατεστημένες μπάρες στους σταθμούς. Οι συγκεκριμένες κινήσεις προερχόμενες από ένα σύνθετο υποκείμενο πολιτικοποιημένων ανθρώπων ενάντια στο διευρυνόμενο πλαίσιο του ελέγχου, αλλά και απλών επιβατών των ΜΜΜ, λοιδορήθηκαν και χαρακτηρίστηκαν πράξεις τυφλής βίας από ΜΜΕ και κρατικούς εκπροσώπους.

Ωστόσο, η παραδοχή ακόμη και μιας ανεξάρτητης κρατικής αρχής ότι το φακέλωμα που προωθείται μέσα από την υιοθέτηση του ηλεκτρονικού εισιτηρίου είναι τεραστίων διαστάσεων, τους στέρησε τη νομιμοποίηση στη λασπολογία. **Πώς θα ήταν δυνατόν άλλωστε να μην υπάρχει αντίδραση, δεδομένου ότι το δικαίωμα**

στη μετακίνηση ανήκει στη σφαίρα των κοινών και δημόσιων αγαθών, είναι καθολικό, καθώς σχεδόν ολοένα και μεγαλύτερο κομμάτι της κοινωνίας κάνει χρήση του και είναι αδιανόητο για τη χρήση αυτή να απαιτείται ακόμη και η ελάχιστη παραβίαση προσωπικών δεδομένων.

Μην ξεχνάμε άλλωστε την κινηματική παρακαταθήκη που υπάρχει στην Ελλάδα για το συγκεκριμένο ζήτημα, ξεκινώντας από το κίνημα «Δεν πληρώνω» (πριν οδηγηθεί σε εκφυλισμό) και τις δράσεις του ενάντια στα ακυρωτικά μηχανήματα και τις μπάρες διοδίων, μέχρι τις διαδηλώσεις χιλιάδων ανθρώπων στο Περιστέρι, μετά τη δολοφονία του 19χρονου Θανάση Καναούτη από ελεγκτή σε τρόλεϊ το 2013. Αξίζει ακόμη να αναφερθεί ότι το ηλεκτρονικό εισιτήριο δεν έρχεται να προσφέρει καμία ανακούφιση σε σχέση με τις ήδη υπεραυξημένες τιμές των συμβατικών εισιτηρίων, γεγονός που προκύπτει από τις ήδη ανακοινωμένες ενδεικτικές τιμές.

Επίσης, αποκλείει το διευρυμένο φαινόμενο της «συνεπιβατικής αλληλεγγύης» με την προσφορά του ακυρωμένου εισιτηρίου στον συνεπιβάτη που δεν έχει (πρακτική που ακολουθεί, το 30% των επιβατών, σύμφωνα με την έρευνα athens transport 2014, ενώ 32% δεν χρησιμοποιεί εισιτήριο). Όσο δύσκολη και νωθρή κι αν φαντάζει αυτή η περίοδος, η δημιουργία ενός μαζικού κοινωνικού κινήματος από τα κάτω για τις μετακινήσεις είναι παραπάνω από αναγκαία για να μπλοκάρει τουλάχιστον την εφαρμογή του ηλεκτρονικού εισιτηρίου-φακελώματος, καθώς η αντίσταση που μπορεί να προβάλει μία θεσμική αρχή, εύκολα θα καμφθεί από ορισμένες ασήμαντες τροποποιήσεις που θα πιέσουν τη ρύθμιση στο όριο του νομότυπου.

Από κει και πέρα, είναι πάντα θεμιτό να ανοίξει ο δημόσιος διάλογος για το εάν και κατά πόσο θεωρείται αναγκαία και απαραίτητη η ύπαρξη ακόμη και του συμβατικού εισιτηρίου για τη χρήση των ΜΜΜ. Εάν αποδεχόμαστε ότι οι δημόσιες συγκοινωνίες ανήκουν στη σφαίρα των δημόσιων υπηρεσιών που αφορούν όλους, όπως η παιδεία και η υγεία, τότε το να πληρώνουμε αντίτιμο για την καθημερινή τους χρήση είναι εξίσου παράλογο με το να

πληρώναμε καθημερινά για να μπαίνουν τα παιδιά μας στα σχολεία ή οι ασθενείς στα νοσοκομεία.

Επιπλέον, η διαδικασία της μετακίνησης, δηλαδή της αλλαγής παραστάσεων και περιβάλλοντος, πέρα από επιτακτική ανάγκη των καιρών, είναι και θεμελιώδης πηγή ελευθερίας και αναζωογόνησης για τον άνθρωπο. Η σύνδεση αυτής της πηγής ελευθερίας με το χρήμα, μέσω της επιβολής αντιτίμου για τη μετακίνηση, αυτομάτως την περιορίζει, και ως τέτοια αλλά και ως δικαίωμα, και την καθιστά προνόμιο το οποίο απολαμβάνουν στο έπακρο, *και* σε αυτή την περίπτωση, οι έχοντες αυτού του πλανήτη.

Το παρόν κείμενο δημοσιεύεται στο Περιοδικό Βαβυλωνία #Τεύχος 19